
Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2015:1

Förvaltning av prästlönetillgångarna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas tre motioner som rör förvaltning av prästlönetillgångar.

Förenklad motionsbehandling tillämpas på motion 2015:11 punkt 1 samt motion 2015:37. Utskottet finner att inget tillkommit som förändrar ställningstagandet från kyrkomötet 2014. Utskottet föreslår därför att dessa motioner i berörda delar avslås.

Motion 2015:11 föreslår även att kyrkostyrelsen får i uppdrag att verka för att den av Svenska kyrkan brukade skogen ställs om till kontinuitetsskogsbruk. Utskottet konstaterar att förutsättningarna för tillämpning av ett sådant skogsskötselsystem varierar kraftigt runt om i landet, varför de stiftsvisa förvaltarna bedöms vara bäst lämpade att i varje enskilt fall avgöra vilket skötselsystem som ska användas. Utskottet föreslår därför avslag på motion 2015:11 i denna del.

I motion 2015:44 föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag initiera ett rådslag eller en konferens för ett brett samtal kring kyrkan som förvaltare av jord och skog. I detta sammanhang välkomnar utskottet det faktum att samråd och olika former av samverkansarbete rörande prästlönetillgångarnas förvaltning idag genomförs på olika nivåer inom Svenska kyrkan. Mot bakgrund av att den verksamhet som efterlyses i motion 2015:44 redan pågår föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns tre reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:11, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:11, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:37, punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:37, punkt 2.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:37, punkt 3.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:44.

Motionernas förslag

Motion 2015:11 av Terence Hongslo m. fl., Svenska kyrkans förvaltning av skog

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att 20 procent av Svenska kyrkans skogar avsätts för fri utveckling.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att den av Svenska kyrkan brukade skogen ställs om till kontinuitetsskogsbruk.

Motion 2015:37 av Aron Emilsson, Natur- och kulturvård i Svenska kyrkans skogs- och markinnehav

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan centralt kan ta ett samlat grepp för att säkra biologisk mångfald och hållbara skogs- och jordbruksmetoder i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog och mark.
2. Kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att i dialog med stiftens utreda om avkastningskrav i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog kan tillåtas minska något till förmån för långsiktigt kontinuitetsjordbruk och reservatsbildningar.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med berörda myndigheter ta del av råd, riktlinjer och forskning, vilka kan implementeras för att hindra skador och förstörelse av kulturarv i samband med förvaltningen av prästlönetillgångarna och Svenska kyrkans skog och jord.

Motion 2015:44 av Lena Klevenås m. fl. Rådslag kring förvaltning av jord och skog

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett rådslag eller en konferens för ett brett samtal kring kyrkan som förvaltare av jord och skog.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2015:37 i Ln 2015:14y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2015:11 punkt 1 om Svenska kyrkans förvaltning av skog i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:1, se sid. 9, avseende motion 2014:12 punkt 2. Kyrkomötet har även behandlat ärendet i motion 2015:37 om Natur- och kulturvård i Svenska kyrkans skogs- och markinnehav i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:1, se sid. 9, avseende motion 2014:82. Kyrkomötet avslog motionerna.

Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2015:11 punkt 1 och 2015:37 i sin helhet beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Samråd om förvaltningen

Kyrkostyrelsen ska enligt 46 kap. 5d § i kyrkoordningen minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftens förvaltningen av prästlönetillgångar.

När kyrkostyrelsen förra hösten genomförde det årliga samrådet om förvaltningen av prästlönetillgångar tillsammans med företrädare från stiftens medverkade gästföreläsare från SMHI och Lantbruksuniversitetet om de klimatförändringar som prognostiseras för framtiden, samt om hur skogs- och jordbruket väntas påverkas av de kommande klimatförändringarna. Samrådsdagen avslutades med ett panelsamtal avseende biskopsbrevet om klimatet mellan ärkebiskopen och gästföreläsarna.

Vid 2009 års kyrkomöte behandlades motion 2009:82. Motionären föreslog i punkten 1 att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana stiftens att övergå till kontinuitetsskogsbruk.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2009:3. Utskottet förordade avslag på motionen med följande motivering.

Inom ramen för stiftens egendomsförvaltning sker löpande bevakning av bl.a. den forskning som sker inom området. Här är det viktigt att uppmärksamma att skogsmarken har olika förutsättningar beroende bl.a. på fastighetens storlek men även var i landet den är belägen. Utskottet noterar även att Skogforsk i sin utredning *Effektiviteten i Svenska kyrkans skogsförvaltning* konstaterar att kyrkan har ett högt utnyttjande av markens produktionsförmåga.

Utskottet har stor respekt för den skogs kompetens som finns hos stiftens. Det vore enligt utskottet olämpligt att kyrkomötet fastställer detaljerade riktlinjer för hur skogsbruk ska bedrivas. De lokala förutsättningarna måste beaktas och även det faktum att forskningen från tid till annan kan förändra synen på vad som är rationellt skogsbruk. Mot bakgrund av ovanstående yrkar utskottet avslag på motionen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Motion 2015:11

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:11.
--

Beträffande punkten 1 i motionen, finner utskottet att inget nytt tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2014. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen i denna del.

Beträffande punkten 2 och frågan om ett nationellt främjande av kontinuitetsskogsbruk, konstaterar utskottet att det saknas belägg för att ett sådant skogsskötselssystem skulle vara tillämpligt i samtliga skogsområden i landet. Lokala förhållanden rörande exempelvis skogsfastighetens storlek är ofta avgörande för valet av skötselssystem. De stiftsvisa förvaltarna av prästlönetillgångarna har den bästa kunskapen om dessa lokala förhållanden och bedöms därför vara bäst lämpade att avgöra var kontinuitetsskogsbruk med fördel kan bedrivas. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att även punkten 2 i motionen avslås.

Motion 2015:37

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:37.
--

Förenklad motionsbehandling

Utskottet finner att inget nytt tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2014. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår samtliga punkter i motionen.

Motion 2015:44**Utskottets förslag:** Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:44.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen, i enlighet med bestämmelserna i kyrkoordningen, årligen kallar till ett gemensamt samråd med stiftens i frågor som rör förvaltningen av prästlönetillgångarna. Ett stort urval av företrädare från stiftens, både förtroendevalda och tjänstemän, deltar i dessa överläggningar. Utskottet välkomnar även det faktum att det idag finns många olika samverkansformer mellan förvaltarna av prästlönetillgångarna, där stiftens själva tagit initiativ till samarbetet. Exempelvis är nästan alla stiftens medlemmar i föreningen *Svenska kyrkans skogscertifiering*, som bland annat har till uppgift att upprätthålla miljöcertifiering i samband med förvaltning av prästlönetillgångarna. Mot bakgrund av att det på olika nivåer inom Svenska kyrkan redan pågår både rådslag och olika samverkansprojekt rörande prästlönetillgångarnas förvaltning, anser utskottet att motionen bör avslås.

Uppsala den 24 september 2015

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Helena Klahr Fast och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Sven Erik Bodén, Leif Grip, Helena Tengstrand, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Arnold Boström, Jan Björkman och Johan Blix.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2015:11, punkt 1.

Att en liknande motion avsågs vid 2014 års kyrkomöte utgör inget skäl till att per automatik föreslå att den här motionen ska avslås i år. Det händer att prästlönetillgångar avverkar skog med hög biologisk mångfald. Nio procent avsättning av skog för fri utveckling är för lite för att på ett hållbart sätt bevara en biologisk mångfald. Frågan är alldeles för allvarlig för att överlåta på enskilda tjänstemän i stiftens att uttolka vad hållbart skogsbruk innebär. Det handlar om att bevara Guds fria natur.

Heléne Lundström

Reservation 2

EE 2015:1

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2015:11, punkt 2.

Skogen bör ställas om till hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk. Att Skogforsk konstaterar enligt betänkande EE 2009:3 att Svenska kyrkan har ett högt utnyttjande av markens produktionsförmåga låter som att Svenska kyrkan bedriver sitt skogsbruk precis som vilket annat skogsbolag som helst och att ingen särskild hänsyn tas till den biologiska mångfalden. Ett hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk kan ge samma ekonomiska avkastning men kan också bevara skogen och den biologiska mångfalden.

Heléne Lundström

Reservation 3

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2015:44.

De rådslag och samverkansprojekt som pågår är långt ifrån tillräckliga om kyrkan ska leva upp till sitt miljöansvar. Läronämnden skriver i sitt yttrande att det är viktigt att ett etiskt förhållningssätt och effektiv, uthållig förvaltning tas på lika stort allvar. Det finns en stor förväntan på Svenska kyrkan. Ett rådslag skulle vara en nystart för att se till att Kyrkan verkligen lever som hon lär.

Heléne Lundström

Särskild mening

Vi anser att motion 2015:37, punkt 3, har en akut karaktär, varvid förenklad motionsbehandling inte borde träda i kraft när forn- och kulturlämningar förstörs. Att invänta ny mandatperiod för att kunna ta upp frågan igen gör att Svenska kyrkan i realiteten inte bemöter de brott mot kulturarvet som förekommer.

Jan-Åke Isaksson och Arnold Boström

Kyrkomötet Läronämndens yttrande 2015:14y

Kyrkans miljöansvar

Läronämndens yttrande över motionerna 2015:37 och 2015:45

Läronämnden har tidigare yttrat sig om ekologiskt ansvar, miljö och klimatfrågor (Ln 2014:12y) och anför:

I inledningen till kyrkoordningens andra avdelning om församlingarna anges syftet med församlingens grundläggande uppgift: "... att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas."

Enligt skapelseberättelserna i Första Moseboken har människan ansvar att förvalta skapelsen. Jesus ger en vision av Guds rike som befriar och uppfördrar oss att dela evangelium och bygga en värld där Guds vilja sker.

Synen på människans förvaltaransvar är avgörande för tillämpningen av 46 kap. 3 § i kyrkoordningen.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Läronämnden betonar att detta ska tolkas i ljuset av inledningstexten till elfte avdelningen:

De som har hand om kyrkans ekonomi och egendom svarar för sin förvaltning inför både Gud och människor. Förvaltarskapet måste utövas med hänsyn till hela Guds skapelse. En förvaltare måste vara pålitlig och klok och kunna svara för sin förvaltning när den granskas.

Därför är det viktigt att etiskt förhållningssätt och effektiv, uthållig förvaltning tas på lika stort allvar. Detta gäller i allt kyrkans arbete med frågor som berör förvaltning av materiella resurser.

Uppsala den 21 augusti 2015

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cecilia Nahnfeldt, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Fredrik Modéus, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.